

Paušální a skutečné výdaje a jejich dopad do výkaznictví podnikatelského subjektu

Bakalářská práce

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

Podniková ekonomika

Autor práce:

Petra Jandourková

Vedoucí práce:

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Zadání bakalářské práce

Paušální a skutečné výdaje a jejich dopad do výkaznictví podnikatelského subjektu

Jméno a příjmení: **Petra Jandourková**
Osobní číslo: E17000038
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika
Zadávací katedra: Katedra financí a účetnictví
Akademický rok: **2019/2020**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretický pohled na téma vedení daňové evidence a účetnictví. Stanovení základu daně z příjmů v legislativních podmínkách ČR. Problematika přechodu z daňové evidence na účetnictví.
2. Vývoj paušálních výdajů v letech 2015 – 2019. Dopad legislativních změn na vybraný podnikatelský subjekt.
3. Komparativní analýza paušálních a skutečných výdajů u vybraného subjektu. Postup přechodu z paušálních výdajů na skutečné.
4. Návrh postupu a zhodnocení dopadů přechodu z daňové evidence na účetnictví u vybraného subjektu.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

30 normostran
tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- European Union. 2018. *Taxation trends in the European Union: Data for the EU Member States, Iceland and Norway: 2018 Edition*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. ISBN 978-92-79-79838-2. Dostupné také z http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2018.pdf
- HNÁTEK, Miloslav. 2018. *Zcela legální daňové triky: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 2. vyd. Praha: ESAP. ISBN 978-80-905899-6-4.
- PELECH, Petr a Vladimír PELC. 2018. *Daně z příjmů s komentářem 2018*. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-44-4.
- PILÁTOVÁ, Jana. 2019. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ: daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitých věcí, sociální pojištění, zdravotní pojištění*. 12. vyd. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-222-9.
- VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. 2018. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: VOX. ISBN 978-80-87480-63-2.
- PROQUEST. 2019. *Databáze článků ProQuest* [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit. 2019-09-26]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz>

Konzultant: Ing. Helena Průšová

Vedoucí práce:

Ing. Olga Malíková, Ph.D.
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání práce:

31. října 2019

Předpokládaný termín odevzdání: 31. srpna 2021

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

L.S.

Ing. Martina Černíková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

7. května 2020

Petra Jandourková

Anotace

Tato bakalářská práce poskytuje pohled na možnosti fyzické osoby podnikající v České republice při zjištění daňové povinnosti z její ekonomické činnosti. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou rozebrány složky daně z příjmů fyzické osoby a následně popsány přechody mezi možnostmi vykazování hospodářských výsledků fyzické osoby podnikající, tj. přechod z paušálních výdajů na skutečné a přechod z daňové evidence na vedení účetnictví. V praktické části jsou zachyceny přechody u konkrétní fyzické osoby podnikající. Přechod z paušálních výdajů na skutečné a jeho daňové dopady v roce uskutečnění. Simulace přechodu fyzické osoby z daňové evidence na vedení účetnictví a v poslední řadě souběh fyzické osoby podnikající se založením právní formy podnikání s.r.o. V závěru jsou všechny možnosti podnikatele porovnány, jsou zhodnoceny kladné i záporné stránky a je navržen z daňového hlediska nejoptimálnější způsob podnikání do budoucna.

Klíčová slova

daňová evidence, základ daně z příjmů, sociální pojištění, zdravotní pojištění, paušální výdaje, účetnictví

Annotation

Lump-sum and actual expenditures and their impact on business reporting

This bachelor thesis provides an overview of the possibilities of a natural person conducting business in the Czech Republic in determining the tax liability from his/her economic activity. The thesis is divided into theoretical and practical part. The theoretical part analyzes the components of personal income tax and then describes the transitions between the possibilities of reporting the economic results of a natural person doing business, i.e. the transition from lump sum to actual expenditure and the transition from tax records to bookkeeping. The practical part captures the transitions of a specific natural person conducting business. The transition from lump sum to actual expenditure and its tax implications in the year of realisation. Simulation of the transition of an entrepreneur from tax records to bookkeeping and last but not least, the concurrence of running a business as a natural person and the establishment of a limited liability company. In the end, all the possibilities of the natural person doing business are compared, the positive and negative aspects are evaluated and, from a tax perspective, the most optimal way of doing business is designed for the future.

Key Words

tax records, tax depreciation, social insurance, health insurance, lump-sum, book-keeping

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Olze Malíkové, Ph.D. za užitečné rady a odbornou pomoc. Děkuji také panu Radomíru Urbanovi a paní Ing. Heleně Průšové za poskytnuté informace pro praktickou část prác

Obsah

Seznam zkratk.....	13
Seznam obrázků.....	14
Seznam tabulek.....	15
Úvod	16
1 Daňový systém České republiky	18
1.1 Daň z příjmů fyzických osob	20
1.2 Základ daně z příjmů fyzických osob	20
1.2.1 Příjmy ze závislé činnosti	21
1.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti	22
1.2.3 Příjmy z kapitálového majetku	24
1.2.4 Příjmy z nájmu	24
1.2.5 Ostatní příjmy	24
1.2.6 Výpočet celkového základu daně fyzické osoby	25
2 Daňové povinnosti poplatníka	28
2.1 Daňová evidence	28
2.2 Účetnictví	29
2.3 Sociální a zdravotní pojištění OSVČ	31
2.4 Přejod z daňové evidence na vedení účetnictví	33
2.5 Přejod z paušálních výdajů na skutečné	35
3 Praktická část	36
3.1 Daňové přiznání k dani z příjmů pro rok 2017	36
3.2 Daňové přiznání k dani z příjmů pro rok 2018	40
3.3 Přejod z daňové evidence na vedení účetnictví	47
3.4 Souběh právní formy podnikání a fyzické osoby podnikající	52
3.5 Komparace a shrnutí poznatků	56

Závěr.....	58
Seznam použitých zdrojů.....	60
Seznam Příloh.....	62

Seznam zkratk

D	Dal
DPH	Daň z přidané hodnoty
MD	Má dáti
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ZoÚ	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Seznam obrázků

Obr.1: Daně daňového systému České republiky.....	18
Obr.2: Nepřímé daně v České republice.....	19

Seznam tabulek

Tab.1: Paušální výdaje 2015 - 2019.....	23
Tab.2: Slevy na dani fyzických osob.....	27
Tab.3: Vývoj vyměřovacích základů a záloh sociálního a zdravotního pojištění v letech 2015 – 2019.....	32
Tab.4: Ocenění majetků a závazků včetně dluhů dle ZoÚ.....	34
Tab.5: Výpočet daně z příjmů fyzických osob 2017.....	37
Tab.6: Výpočet sociálního pojištění 2017.....	38
Tab.7: Výpočet zdravotního pojištění 2017.....	39
Tab.8: Celková daňové zatížení za rok 2017.....	40
Tab.9: Výpočet daňového zatížení při použití paušálních výdajů za rok 2018.....	41
Tab.10: Dodatečné daňové přiznání k dani z příjmů za rok 2017.....	42
Tab.11: Sociální pojištění – opravný přehled OSVČ za rok 2017.....	43
Tab.12: Výpočet daně z příjmů fyzických osob 2018.....	44
Tab.13: Výpočet sociálního pojištění 2018.....	45
Tab.14: Výpočet zdravotního pojištění 2018.....	46
Tab.15: Stav majetků a závazků k 31.12.2018.....	48
Tab.16: Otevření účetních knih k 1.1.2019.....	49
Tab.17: Zahajovací rozvaha k 1. 1. 2019.....	50
Tab.18: Daňové zatížení pana Urbana za rok 2019.....	53
Tab.19: Výpočet daně z příjmů právnických osob 2019 (volná živnost).....	54
Tab.20: Výpočet daňové povinnosti fyzické osoby 2019 (řemeslná živnost).....	55

Úvod

Počet individuálních podnikatelů v České republice od roku 2017 stále mírně stoupá. Podle údajů České správy sociálního zabezpečení se počet OSVČ na konci roku 2019 vyhoupl na 1 031 tis. Každý individuální podnikatel musí být schopný vymyslet a zrealizovat svůj podnikatelský záměr. Neoddělitelnou činností podnikatele je také hodnotové vyjádření jejich hospodářských aktivit s následným odvodem daně z příjmů. Přestože daň z příjmů fyzických osob tvoří cca 11 % příjmů státního rozpočtu, čímž nepatří mezi stěžejní příjmy, tak nesmíme zapomínat na to, že právě tito podnikatelé nerozšiřují řady nezaměstnaných a snaží se využít vlastního potenciálu k tvorbě příjmů.

Tito drobní podnikatele mohou pro zaznamenávání svých hospodářských operací vést daňovou evidenci, uplatňovat paušální výdaje nebo vést účetnictví. Cílem této bakalářské práce je analyzovat tvorbu základu daně a v konečném měřítku optimalizovat základ daně z pohledu daňového zatížení konkrétního podnikatele.

Teoretická část vychází z rešerší odborné literatury na téma. V první řadě je nastíněno postavení daně z příjmů v daňovém systému České republiky. Následující rozbor dílčích základů daně, jejichž součet tvoří základ daně z příjmů, se opírá především o publikaci Pelecha „*Daně z příjmů s komentářem 2018*“. Další odborné publikace jako „*Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ: daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitých věcí, sociální pojištění, zdravotní pojištění*“ od Pilátové a „*Zcela legální daňové triky: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*“ od Hnátky pomáhají přiblížit problematiku daňové evidence a účetnictví. V posledních dvou oddílech je popsán přechod z paušálních výdajů na skutečné a přechod z daňové evidence na vedení účetnictví.

V rámci praktické části byly, pro získání relevantních podkladů, aplikovány metody pozorování a interview s podnikatelem panem Urbanem. Pan Urban vedl od počátku svého podnikání daňovou evidenci a uplatňoval paušální výdaje. V roce 2018 začal řešit vysoké daňové zatížení a možnosti optimalizace. Byla mu sice navržena možnost vedení účetnictví, ale pan Urban nebyl zcela přesvědčen o výhodnosti a o tak radikální změně formy podnikání. Nicméně na základě jeho žádosti byla zpravována komparativní analýza možných řešení.

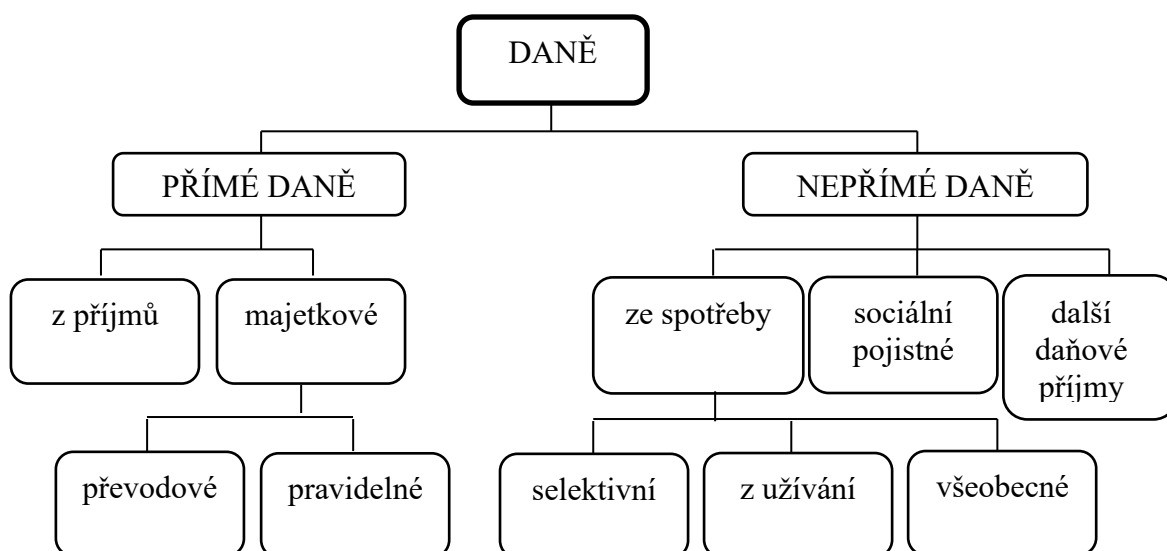
Deskripce stávajících účetních podkladů se stala základem pro tvorbu různých možných variant řešení vysokého daňového zatížení.

Cílem bakalářské práce je navrhnout řešení na minimalizaci daňového zatížení podnikatele. Na základě syntézy byla vybrána jako neoptimálnější varianta souběh daňové evidence a založení s.r.o. Přesto, že daňová úspora není zanedbatelná je nutné při takové změně vzít v úvahu rozdíly ve vedení záznamů a povinnosti s tím spojenými. Změny vedení záznamů nejsou běžnou činností a je proto potřeba důkladně se seznámit s problematikou, aby nedošlo k případným chybám při stanovení základu daně a následným penalizacím.

1 Daňový systém České republiky

Daňový systém v České republice představuje souhrn všech daní, které jsou na našem území vybírány. Daňový systém zahrnuje také vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých jsou daně vybírány. Z ekonomického hlediska není podstatné, zda použijeme slovo daň nebo jiný ekvivalent, má však vždy své specifické vlastnosti. Je to povinná, zákonem uložená platba, která plyne do veřejného rozpočtu. (Vančurová, A., et al., 2018)

Na obrázku č. 1 je základní členění daní, které se používají v daňovém systému České republiky. Prvotní rozdělení je na daně přímé a nepřímé.

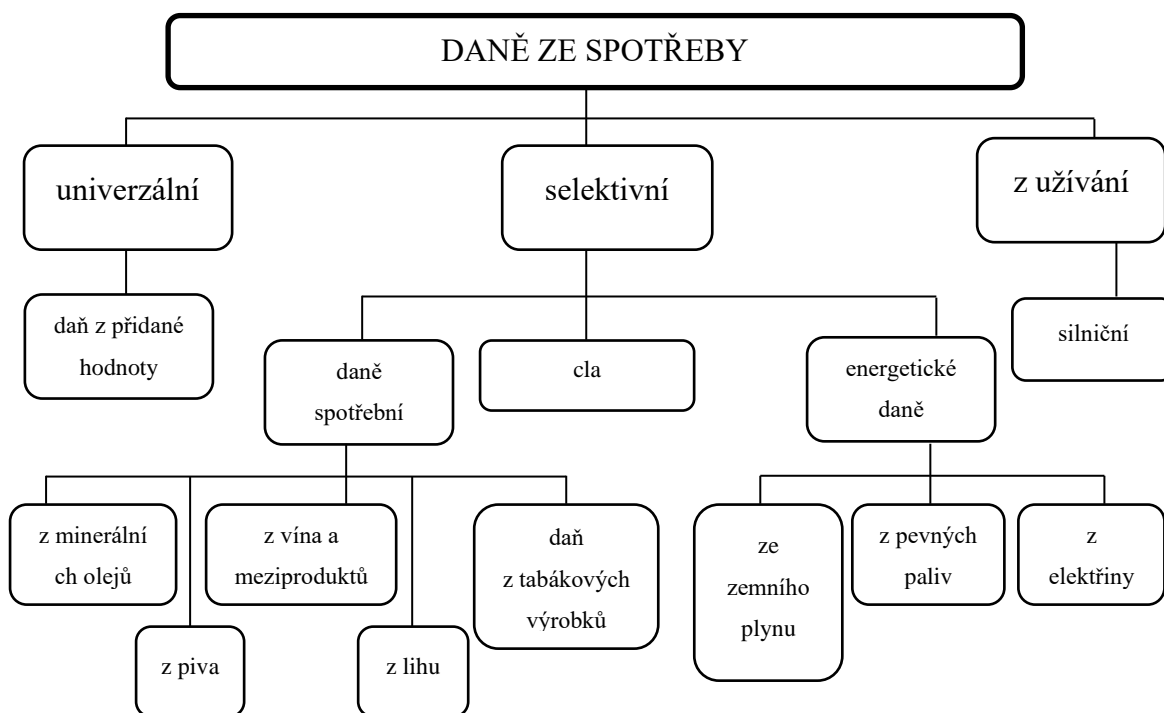

Obr. 1 Daně daňového systému České republiky

Zdroj: (Vančurová, A., et al., 2018, s. 57)

Přímé daně dělíme na daně z příjmů a daně majetkové. Daně z příjmů fyzických a právnických osob jsou v souhrnu třetím nejdůležitějším rozpočtovým příjmem. Naopak daně majetkové tvoří zanedbatelnou část ve statním rozpočtu. Nejdůležitějším rozpočtovým příjmem České republiky jsou dlouhodobě příjmy ze sociálního pojistného, které, ačkoliv nejsou daněmi, splňují všechny základní atributy daní. Sociální pojištění zahrnuje jak sociální, tak zdravotní pojištění placené z hrubých mezd zaměstnanců a z vyměřovacích základů u osob samostatně výdělečně činných. (Vančurová, A., et al., 2018)

Významnou složkou rozpočtu jsou, ze skupiny nepřímých daní dle obrázku č. 2, daň z přidané hodnoty a daně spotřební. Tyto daně přímo vstupují do ceny zboží a poskytovaných služeb.

Obr. 2 Nepřímé daně v České republice

Zdroj: (Vančurová, A., et al., 2018, Daňový systém 2018, s. 62)

Daňová struktura v České republice je poměrně složitá. Přestože se daňová správa snaží o zvýšení elektronizace, administrativní zatížení se zvyšuje nejen u ekonomických subjektů, ale i u správce daní. Časté změny a novelizace zákonů vedou k tomu, že je systém nepřehledný, což je jednou z příčin daňových úniků. (Nejvyšší kontrolní úřad, 2019)

1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob rozlišujeme na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. Daňový rezident je takový daňový poplatník, jehož příjmy ze všech jeho zdrojů v České republice i zahraničí jsou zdaněny v domovské zemi, tedy v ČR. Ostatní poplatníci, daňoví nerezidenti, podléhají dani z příjmů fyzických osob jen ze zdrojů na území ČR.

Zdanění podléhají veškeré příjmy poplatníka v peněžní i nepeněžní formě s výjimkou příjmů, které nejsou jejím předmětem. Předmětem daně jsou příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatní příjmy. Celá řada příjmů, které jsou předmětem daně, je od daně osvobozena dle § 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále ZDP). (Pelc a Pelech, 2018)

Povinnost podat daňové přiznání má každá fyzická osoba, jejíž roční příjmy, které jsou předmětem daně, přesáhly 15 000 Kč. Do limitu se nezapočítávají příjmy, které jsou od daně z příjmů osvobozeny a příjmy podléhající srážkové dani. Bez ohledu na výši je povinna podat daňové přiznání fyzická osoba, která vykazuje daňovou ztrátu z příjmů ze samostatné činnosti nebo z příjmů z pronájmu. Má-li poplatník pouze příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, které pocházejí od jednoho zaměstnavatele či postupně od více zaměstnavatelů, a chce uplatnit pouze základní slevu na poplatníka a jeho jiné příjmy nepřesáhly částku 6 000 Kč, nemusí podávat daňové přiznání. V tomto případě poplatník většinou požádá svého zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování daně. Termín pro podání daňového přiznání z příjmů fyzických osob je do 1. dubna, pokud podává poplatník daňové přiznání prostřednictvím daňového poradce, je termín prodloužen do 1. července. (Hnátek, 2018)

1.2 Základ daně z příjmů fyzických osob

Základ daně z příjmů fyzických osob se stanoví podle ZDP. Zákon rozděluje základ daně na pět dílčích základů daně, přičemž každý dílčí základ se při výpočtu řídí různými pravidly. Postup k dosažení dílčího základu je obsažen v paragrafech šest až deset ZDP. (Pelc a Pelech, 2018)

Jedná se o následující dílčí základy daně z příjmů:

§ 6 - Příjmy ze závislé činnosti.

§ 7 - Příjmy ze samostatné činnosti.

§ 8 - Příjmy z kapitálového majetku.

§ 9 - Příjmy z nájmu.

§ 10 - Ostatní příjmy.

1.2.1 Příjmy ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti jsou příjmy založené na základě pracovněprávního, služebního, členského a podobného poměru, který je převážně upraven v zákoníku práce. Dále zde jsou zahrnuty příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti a odměny člena orgánu právnické osoby a likvidátora. Funkčními požitky jsou odměny za výkony funkce členů vlády, senátorů, jednatelů a zástupců zájmových sdružení apod. Poplatník s příjmy ze závislé činnosti je označen jako „zaměstnanec“ a plátce příjmů jako „zaměstnavatel“. (Pelc a Pelech, 2018)

Nejběžněji bývá zaměstnanci vyplacena mzda měsíčně. Daň ve výši 15 % je odváděna zaměstnavatelem jako měsíční záloha, na konci roku je zaměstnavatelem provedeno vyúčtování daně ze závislé činnosti. Ovšem 15 % daně je počítáno ze superhrubé mzdy, tedy ze mzdy zvýšené o povinné odvody zaměstnavatele (24,8 % sociálního a 9 % zdravotního pojištění). V důsledku toho se průměrná sazba daně u zaměstnance zvedne zhruba na 20 %. Mimo daně z příjmů podléhá mzda sociálnímu pojištění ve výši 6,5 % a zdravotnímu pojištění ve výši 4,5 % z hrubé mzdy. Zaměstnanec tedy zaplatí do veřejných rozpočtů 4,5 % plus 6,5 % plus 20 %, celkem tedy cca 31 % ze svých příjmů. Pokud zaměstnanec jako poplatník podepíše u svého zaměstnavatele tzv. Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, sníží si měsíční zálohu na daň z příjmů o 2 070 Kč, případně o další zákonné slevy na dani. (Hnátek, 2018)

U mezd v zaměstnaneckém poměru je hojně využíváno poskytování benefitů, které slouží k motivaci zaměstnanců. Benefity ve formě zboží či služby jsou poskytovány buď zcela zdarma nebo se slevou a podléhají zdanění příjmů ze závislé činnosti. Značná část je ale osvobozena dle § 6 odstavce 9 ZDP.

1.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti

Za příjmy ze samostatné činnosti považuje ZDP:

- a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjmy ze živnostenského podnikání,
- c) příjmy z jiného podnikání, které není uvedeno v bodech a) a b), ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
- d) podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku,
- e) příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- f) příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- g) příjem z výkonu nezávislého povolání.

Dílčí základ daně dle § 7 se vypočítá jako součet příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti snížené o skutečné výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Neuplatní-li poplatník výdaje skutečné, má možnost uplatnit výdaje procentem z příjmů. Při uplatnění výdajů procentem má každý druh činnosti jinou hranici pro výpočet výdajů. Maximální možný limit uplatnění výdajů procentem z příjmů se v průběhu let mění, což je zachyceno v Tab.1, průběh v letech 2015 – 2019. (Česko, 1992)

Tab.1 Paušální výdaje 2015 - 2019

ČINNOST	Výdajový paušál pro rok 2015,2016 a 2017	Výdajový paušál pro rok 2018	Výdajový paušál pro rok 2019
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %, max. limit 1 600 000 Kč	80 %, max. limit 800 000 Kč	80 %, max. limit 1 600 000 Kč
Příjmy ze živnostenského podnikání řemeslného	80 %, max. limit 1 600 000 Kč	80 %, max. limit 800 000 Kč	80 %, max. limit 1 600 000 Kč
Příjmy ze živnostenského podnikání jiného než řemeslného	60 %, max limit 1 200 000 Kč	60 %, max. limit 600 000 Kč	60 %, max limit 1 200 000 Kč
Příjmy z jiného podnikání, neuvedeného výše, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění	40 %, max. limit 800 000 Kč	40 %, max. limit 400 000 Kč	40 %, max. limit 800 000 Kč
Příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem	40 %, max. limit 800 000 Kč	40 %, max. limit 400 000 Kč	40 %, max. limit 800 000 Kč
Příjmy z nájmu majetku (zařazeného nebo nezařazeného v obchodním majetku)	30 %, max. limit 600 000 Kč	30 %, max. limit 300 000 Kč	30 %, max. limit 600 000 Kč
Příjmy z jiné samostatné činnosti (příjmy z výkonu nezávislého povolání)	40 %, max. limit 800 000 Kč	40 %, max. limit 400 000 Kč	40 %, max. limit 800 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě (Česko, 1992)

Procentuální paušální výdaje jsou nejjednodušší a často i nejnvýhodnější způsob, jak uplatnit výdaje z podnikání nebo z jiné samostatné činnosti. Povinností podnikatele je evidence příjmů a pohledávek. Nemusí vykazovat daňové výdaje podle dokladů, výdaje vypočítá procentem se svých příjmů. Vypočtené výdaje mohou být i vyšší než skutečně vynaložené. (Podnikatel, 2020)

1.2.3 Příjmy z kapitálového majetku

Daň z příjmu chápe kapitál jako formu finančního kapitálu. Výjimkou je kapitál získaný jako podíl na zisku společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti. Příjmy z kapitálového majetku jsou vymezeny v paragrafu 8 ZDP. Patří mezi ně zejména podíly na zisku z obchodní korporace, podíly na zisku tichého společníka, dále dávky penzijního připojištění nebo důchodového spoření a plnění ze soukromého životního pojištění, snížené o určené částky a v neposlední řadě úroky a jiné výnosy z držby cenných papírů a úroky z vkladů a zápůjček. Na příjmy z kapitálového majetku se nevztahuje případné solidární zvýšení daně. (Pelc a Pelech, 2018)

1.2.4 Příjmy z nájmu

Příjmy z nájmu jsou příjmy získané z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a z nájmu movitých věcí. Podle ZDP mohou být příjmy z nájmu zdaněny dle několika paragrafů ZDP.

- a) Příjmy z nájmu v rámci podnikání – samostatné činnosti se zdaňují podle § 7 ZDP.
- b) Ustanovení § 9 se týká příjmů z pronájmu v případech, kdy nejde o přímé fyzické osoby v rámci podnikání.
- c) Nahodilý pronájem movitých věcí se zdaní dle § 10.

Dílčí základ daně se vypočte podobně jako u podnikání. Poplatník může uplatnit výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů nebo může uplatnit výdaje procentem ve výši 30 % z příjmů. (Pelc a Pelech, 2018)

1.2.5 Ostatní příjmy

Skupina ostatních příjmů zahrnuje jiné příjmy, než jsou příjmy ze závislé činnosti, příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku nebo příjmy z nájmu. Jejich výčet je vymezen v § 10 ZDP. Jedná se především o příjmy nahodilé nebo opakující se, které nelze zařadit do § 6 až § 9. (Česko, 1992)

1.2.6 Výpočet celkového základu daně fyzické osoby

Celkový základ daně je tvořen součtem dílčích základů daně zjištěných dle § 6 až § 10, jak je stanoveno výše. Při porovnání příjmů a výdajů dle jednotlivých paragrafů se můžeme v jistých případech setkat s daňovou ztrátou. Vznikne v případě, kdy výdaje převyšují příjmy.

Z hlediska daňové ztráty můžeme příjmy paragrafů 6 – 10 rozdělit do tří skupin:

- a) § 7 a § 9 ZDP – lze docílit dílčí daňové ztráty a proti těmto dílčím základům daně lze ztrátu také uplatnit, a to po dobu 5 let od jejího vzniku,
- b) § 8 a § 10 ZDP – nelze docílit dílčí daňové ztráty (výdaje lze započíst pouze do výše příjmů), ale tyto dílčí základy daně lze snížit o dílčí ztráty z § 7 a 9 ZDP, a to po dobu 5 let od jejího vzniku,
- c) § 6 ZDP – nelze docílit dílčí daňovou ztrátu a tento dílčí základ daně nelze snížit o ztrátu z § 7 nebo § 9 ZDP. (Pelc a Pelech, 2018)

Součtem jednotlivých příjmů zjistíme „hrubý“ základ daně. Základ daně může poplatník ponížít o některé položky, které jsou ze zákona nezdanitelné.

Nezdanitelné části základu daně jsou následující:

- 1) Od základu daně lze odečíst hodnotu darů, tzv. „bezáplatné plnění“, pokud úhrnná hodnota darů ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1000 Kč. V úhrnu lze odečíst maximálně 15 % ze základu daně. Dále je tento odpočet limitován, obdarovaná osoba musí mít sídlo nebo bydliště na území EU, Norska nebo Islandu. Bezúplatným plněním se rozumí odběr krve, který se oceňuje částkou 3 000 Kč a odběr orgánu od žijícího dárce, který je oceněn částkou 20 000 Kč. (Pelc a Pelech, 2018)
- 2) Ke snížení základu daně je možné využít úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo úroky z hypotečního úvěru. Podmínkou je využití úvěru na financování bytových potřeb. Tento odpočet je limitován, nesmí překročit 300 000 Kč za jeden rok. (Vančurová, A., et al., 2018)
- 3) Další možností snížení daňového základu je část příspěvků zaplacených poplatníkem na penzijní připojištění se státním příspěvkem nebo doplňkové penzijní spoření. Částka, kterou lze odečíst, se rovná celkově zaplaceným příspěvkům sníženým o 12 000 Kč, max. výše činí 24 000 Kč ročně. Podmínkou je doba trvání smlouvy

minimálně 5 let a nárok na čerpání je navázán na dosažení 60 let věku poplatníka. (Finance, 2019)

- 4) Obdobně lze využít také pojistné placené na soukromé životní pojištění, kde je maximální částka 24 000 Kč. I zde platí stejná podmínka, doba trvání smlouvy minimálně 5 let a nárok na čerpání je navázán na dosažení 60 let věku poplatníka. (Vančurová, A., et al., 2018)
- 5) Fyzická osoba, která je členem odborové organizace, může snížit daňový základ o členské příspěvky zaplacené této organizaci za zdaňovací období, maximálně však 3 000 Kč za období.
- 6) Poplatník absolvující zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, sníží základ o úhradu za zkoušky do max. výše 10 000 Kč, pro poplatníka se zdravotním postižením je tato částka 13 000 Kč a poplatník s těžším zdravotním postižením si nárokuje odpočet až do výše 15 000 Kč. (Pelc a Pelech, 2018)

Po úpravě základu daně nezdanitelnými částmi a případným odpočtem daňové ztráty minulých let získáme daňový základ, který zaokrouhlíme na stovky dolů. Částku tohoto „čistého“ základu vynásobíme daňovou sazbou platnou pro zdaňovací období, která je od roku 2008 v ČR 15 procent. Vypočtenou daň můžeme dále snížit o slevy na dani.

Po odečtu slev, jejichž přehled zachycuje Tab. 2, zjistíme konečnou daňovou povinnost.

Tab.2 Slevy na dani fyzických osob

Druh slevy	Kč / rok 2015	Kč/rok 2016	Kč/rok 2017	Kč / rok 2018	Kč / rok 2019
základní sleva na poplatníka	24 840,00	24 840,00	24 840,00	24 840,00	24 840,00
na poplatníka – invalidita I. a II. stupně	2 520,00	2 520,00	2 520,00	2 520,00	2 520,00
na poplatníka – invalidita III. stupně	5 040,00	5 040,00	5 040,00	5 040,00	5 040,00
držitel průkazu ZTP/P	16 140,00	16 140,00	16 140,00	16 140,00	16 140,00
na vyživovanou manželku/manžela	24 840,00	24 840,00	24 840,00	24 840,00	24 840,00
na vyživovanou manželku/manžela – držitele průkazu ZTP/P	49 680,00	49 680,00	49 680,00	49 680,00	49 680,00
na 1. dítě	13 404,00	13 404,00	13 404,00	15 204,00	15 204,00
na 1. dítě – držitele průkazu ZTP/P	26 808,00	26 808,00	26 808,00	30 408,00	30 408,00
na 2. dítě	15 804,00	17 004,00	19 404,00	19 404,00	19 404,00
na 2. dítě – držitele průkazu ZTP/P	31 608,00	34 008,00	38 808,00	38 808,00	38 808,00
na 3. a další dítě	17 004,00	20 604,00	24 204,00	24 204,00	24 204,00
na 3. dítě – držitele průkazu ZTP/P	34 008,00	41 208,00	48 408,00	48 408,00	48 408,00
Student	4 020,00	4 020,00	4 020,00	4 020,00	4 020,00
Za školku	do výše 9 200,00/ dítě	do výše 9 200,00/ dítě	do výše 11 000,00/ dítě	max. 12 200,00/d ítě	max. 13 350,00/ dítě
Za EET	---	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů (Česko, 1992)

Většina slev na dani může být uplatněna měsíčně. Pokud je poplatníkem zaměstnanec, může využít možnosti uplatnění měsíčního poměru slevy, které nahlásí zaměstnavateli a prostřednictvím Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti stvrdí správnost svého tvrzení podpisem. Fyzické osoby podnikající uplatňují slevy jednorázově v daňovém přiznání z příjmů za zdaňovací období.

2 Daňové povinnosti poplatníka

Následující kapitola mapuje zdanění příjmů fyzické osoby podnikající v České republice. Blíže jsou popsány možnosti vykazování příjmů a výdajů v daňové evidenci nebo výnosů a nákladů v účetnictví. Dva oddíly jsou věnovány přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví a přechodu z paušálních výdajů na skutečné výdaje.

2.1 Daňová evidence

Daňovou evidenci vedou fyzické osoby podnikající, pokud se ze zákona o účetnictví nestanou účetní jednotkou. Podnikatel ale může vést účetnictví i dobrovolně nebo zvolí jednodušší způsob, a to vedení daňové evidence. Daňová evidence slouží ke stanovení základu daně z příjmů, jejíž pravidla upravuje paragraf 7b ZDP.

Daňová evidence je postavena na jednoduchých záznamech příjmů a výdajů poplatníka a na evidenci obchodního majetku a závazků a pohledávek. Záznamy o příjmech a výdajích jsou zaznamenány za kalendářní rok a vstupují do základu daně v okamžiku jejich úhrady. V některých případech se ale daňová evidence odchyluje od principu uhrazených výdajů. Tato odchylka se týká především výdajů na pořízení obchodního majetku pro podnikání, které jsou do výdajů zahrnuty na bázi daňových odpisů, a dále povinnosti časového rozlišení úhrad z finančního leasingu. (Vančurová, A., et al., 2018)

Cílem daňové evidence je zjištění základu daně z podnikatelské činnosti. Poplatník má právo si zvolit, zda bude příjmy ponižovat o skutečné výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů nebo zvolí metodu paušálních výdajů. Paušální výdaje jsou nejjednodušším způsobem uplatnění výdajů v daňovém přiznání. Podnikatel nemusí vést evidenci výdajů, stanoví je procentem z dosažených příjmů. (Vančurová, A., et al., 2018)

Od zavedení paušálních výdajů v roce 1993 došlo během let k řadě změn v jejich vykazování. Výdajový paušál se počítá příslušným procentem z ročních příjmů, který je omezen maximálním limitem. Změnou zákona o daních z příjmů z roku 2017 byl snížen maximální příjem pro výpočet daňového základu pro zdaňovací období roku 2018

na 1 mil. Kč. Oproti předešlým rokům 2015 – 2017 byl tento limit snížen na polovinu. (Pelc a Pelech, 2018)

Změny daňových zákonů unijních států vyvolané novelizacemi zveřejňuje v bodech Evropská unie v dokumentu vydávaném pod názvem *Taxation Trends in the European Union*. V tomto dokumentu z roku 2018 je mimo jiné uvedena změna týkající se uplatnění slev k dani z příjmů fyzických osob při použití paušálních výdajů pod názvem „*Cap on lump-sum deductions and reintroduction of tax credit for dependent children and spouses of entrepreneurs.*“ (European Union, 2018) volně přeloženo Limity na paušální výdaje a opětovné zavedení slev na nezaopatřené děti a manžele podnikatelů. Novela tímto snižuje limity paušálních výdajů a umožňuje využít slevy na nezaopatřené děti a slevy na druhého z manželů, pokud žijí ve společně hospodařící domácnosti a jejich příjem nepřekročil ve zdaňovacím období částku 68 000 Kč. V předešlých letech tyto slevy nebylo možné uplatnit souběžně s použitím paušálních výdajů.

2.2 Účetnictví

Fyzická osoba se stává účetní jednotkou z těchto důvodů:

- a) fyzické osoby, které jsou zapsané jako podnikatelé v obchodním rejstříku,
- b) fyzické osoby podnikající, jejichž obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok přesáhl částku 25 000 000 Kč,
- c) fyzické osoby, které se rozhodly vést účetnictví z vlastní vůle,
- d) ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou společníky ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků sdružených v této společnosti je účetní jednotkou.

Účetnictví právnických i fyzických osob se řídí zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví (ZoÚ). Konkrétní způsoby účtování podle jednotlivých skupin aktiv, pasiv, nákladů a výnosů upravují České účetní standardy. (Pilátová, J., et al., 2019)

Účetnictví zachycuje evidenci hospodářských operací, jejichž zaznamenání je založeno na přesných metodických principech a obecně uznávaných postupech, směřujících k tomu, aby účetnictví podávalo věrný a poctivý obraz o skutečnosti. Záznamy slouží ke zjištění informací o stavu a pohybu majetku a zdrojů jeho krytí, o závazcích a jiných pasivech, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Na konci účetního období jsou

záznamy shrnuty do podoby účetních výkazů. Z výkazů čerpají informace jak interní, tak i externí uživatelé. (Kovanicová, 2012)

Účetní případy musí být zachyceny podvojně a souvztažně, tedy na dvou účtech, které spolu časově a věcně souvisí. Účty se rozdělují na rozvahové (aktivní a pasivní) a výsledkové (nákladové, výnosové). Užším rozdělením na základní účty syntetické, ke kterým podle potřeby jednotky jsou vytvářeny účty analytické. Jednotlivé účetní případy jsou účtovány na základě účetních dokladů, které rozdělujeme na interní a externí. Interní doklady jsou vystavené účetní jednotkou jiným subjektům nebo pro vnitřní potřeby. Externí doklady jsou vystavené jinými subjekty účetní jednotce. Postupným zápisem dokladů do účetnictví vytváříme účetní knihy. Soubor syntetických účtů nazýváme hlavní kniha. Záписы v časovém (chronologickém) sledu jsou zaznamenány do účetního deníku.

Na konci účetního období se tvoří účetní závěrka. Předtím je potřeba provést řadu operací, které se souhrnně nazývají účetní uzávěrka, tedy uzavření běžného účetního období. Zahrnuje především inventarizaci účtů, doúčtování všech účetních operací ke konci období, zaúčtování daně z příjmů a uzavření účtů a účetních knih. Spojovacím článkem mezi hlavní knihou a účetními výkazy je předvaha. Jejím úkolem je ověřit, zda všechny účetní doklady vstoupily do účetního období a zda byl dodržen princip podvojnosti účetních zápisů, kontrolou na deníkový obrat se též ověřuje úplnost všech zápisů provedených v hlavní knize (deník má funkci kontrolní). (Kovanicová, 2012)

Roční účetní závěrku tvoří rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha. Rozvaha neboli bilance zachycuje stav a pohyb majetku na straně aktiv a způsob jeho krytí na straně pasiv. Jelikož jsou tyto pohyby zaznamenány podvojně, musí platit, že součet aktiv se rovná součtu pasiv. Tento princip se nazývá bilančním principem. Výkaz zisku a ztráty podává informace o celkovém výsledku hospodaření účetní jednotky. V podstatě je to rozdíl mezi výnosy a náklady. Příloha k účetním výkazům obsahuje obecné údaje o podniku, o jeho účetních metodách a zásadách. Součástí účetní závěrky může být i přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. (Strouhal, 2017)

2.3 Sociální a zdravotní pojištění OSVČ

At' již fyzická osoba podnikatel vede daňovou evidenci nebo se stal účetní jednotkou, je povinen účastnit se sociálního a zdravotního pojištění. Pojištění se řídí samostatnými zákony č. 589/1992 Sb., zákon České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, a č. 48/1997 Sb., zákon o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. Tyto zákony používají poněkud rozdílnou terminologii názvosloví než ZDP, a proto budeme dále používat pro účastníka pojištění označení „Osoba samostatně výdělečně činná“ (dále jen OSVČ). V zákonech je blíže stanoveno, kdo je nebo není účasten pojištění, pro zdravotní a sociální pojištění nejsou podmínky účasti stejné. My se dále budeme zabývat především povinnostmi OSVČ.

Od svého vzniku hradí OSVČ povinně měsíční zálohy na zdravotní a sociální pojištění. Rozhodným obdobím je kalendářní rok, za který podává OSVČ přehled o příjmech a výdajích příslušné správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, a to do jednoho měsíce od lhůty pro podání daňového přiznání. Je zde nutné rozlišit, zda se jedná o hlavní či vedlejší činnost. Přehled slouží ke stanovení skutečné povinnosti a zároveň ke stanovení záloh na další rok. Sazba sociálního pojištění 29,2 % ze základu, kterým se rozumí dílčí základ daně podle §7, se skládá z 28 % pojistného na důchodové pojištění a 1,2 % pojistného na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění je pro OSVČ nepovinné a činí 2,1 %. Sazba pro zdravotní pojištění je 13,5 %. (Hnátek, 2018)

K odvození minimálního a maximálního vyměřovacího základu sociálního pojištění se používá průměrná mzda za příslušné rozhodné období. V roce 2019 byla průměrná mzda stanovena ve výši 32 699 Kč. Pro hlavní výdělečnou činnost činí minimální měsíční vyměřovací základ na sociální pojištění 25 % z průměrné mzdy, pro rok 2019 tedy 8 175 Kč, pro vedlejší výdělečnou činnost 10 % průměrné mzdy, pro rok 2019 tedy 3 270 Kč. Strop pro platbu sociálního pojištění činí 1 569 522 Kč za rok, což je 48násobek průměrné mzdy. Minimální měsíční vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je stanoven jako 50 % z průměrné mzdy, pro rok 2019 tedy 16 350 Kč. Maximální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění není stanoven.

Limitem vyměřovacího základu vedlejší činnosti je pro rok 2019 částka 78 476 Kč. Jestliže je hrubý zisk do limitu, pak podnikatel sociální pojištění neplatí. Při výkonu vedlejší

samostatné výdělečné činnosti po část roku se limit poměrně snižuje. (Vančurová, A., et al., 2018)

I pro stanovení měsíčních záloh na pojištění se vychází z průměrné mzdy. Minimální měsíční záloha na sociální pojištění činí 29,2 % z jedné čtvrtiny průměrné mzdy, pro rok 2019 tedy 2 388 Kč. Minimální měsíční záloha zdravotního pojištění odpovídá 13,5 % z jedné poloviny průměrné mzdy, pro rok 2019 tedy 2 208 Kč.

Při vedlejší výdělečné činnosti nemá podnikatel povinnost v prvním roce podnikání platit zálohy na sociální pojištění.

Průměrná mzda se každým rokem mění, a proto se také mění minimální a maximální vyměřovací základy a zálohy plateb na pojištění. Průběh vývoje v letech 2015 – 2019 je zachycen v Tab. 3. Maximální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění nebyl v letech 2015 – 2019 stanoven, a proto není uveden v tabulce.

Tab.3 Vývoj vyměřovacích základů a záloh sociálního a zdravotního pojištění v letech 2015 – 2019

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Minimální měsíční vyměřovací základ pro sociální pojištění	6 653 Kč	6 752 Kč	7 058 Kč	7 495 Kč	8 175 Kč
Maximální měsíční vyměřovací základ pro sociální pojištění	106 444 Kč	108 024 Kč	112 928 Kč	119 916 Kč	130 796 Kč
Minimální měsíční vyměřovací základ pro zdravotní pojištění	13 306 Kč	13 503 Kč	14 116 Kč	14 990 Kč	16 350 Kč
Minimální měsíční zálohy na sociální pojištění	1 943 Kč	1 972 Kč	2 061 Kč	2 189 Kč	2 388 Kč
Minimální měsíční zálohy na zdravotní pojištění	1 797 Kč	1 823 Kč	1 906 Kč	2 024 Kč	2 208 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Složitost českého daňového systému je zřetelná i z výše uvedené tabulky. Již několik let převládá snaha o vytvoření jednotného inkasního místa, které by usnadnilo administrativní práci drobným podnikatelům. Tito podnikatelé by měli získat možnost se prostřednictvím jedné paušální částky zbavit povinnosti podávat na třech různých formulářích daň z příjmů, sociální pojistné a zdravotní pojistné. Tento projekt měl být realizován již v roce 2014. Je tedy otázkou, kdy se tak stane. („Anon“, 2019)

2.4 Přejedod z daňové evidence na vedení účetnictví

Přejedod podnikatele z daňové evidence na vedení účetnictví je buď povinný nebo dobrovolný. Při přejedodu je nutné řídit se „Metodou přejedodu z daňové evidence na účetnictví“, která je zveřejněna v § 61b vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (ZoÚ). Tato metodika se týká pouze nově vzniklé účetní jednotky, pro úpravu základu daně podnikatele se řídíme nadále § 7b ZDP.

Prvním zásadním krokem je zjištění stavu majetku a závazků v daňové evidenci. Protože není povinností podnikatele uplatňujícího výdajový paušál vést evidenci přijatých faktur a obchodního majetku, je zřejmé, že přejedod z daňové evidence na účetní jednotku lze provést pouze u podnikatele uplatňujícího skutečné výdaje. Mezi údaje, které je potřeba zjistit, patří především stav pohledávek (pohledávky z obchodních stavů, zaplacených záloh, pohledávky vůči zaměstnancům atd.), závazků (závazky z obchodních vztahů, přijatých záloh, závazky vůči státu atd.), peněžních prostředků, zásob a obchodního majetku. (Pilátová a aj., 2019)

Stavy jednotlivých složek majetku a závazků se ocení podle § 24 a § 25 ZoÚ a převedou se k prvnímu dni účetního období jako počáteční zůstatky příslušných rozvahových účtů. Položky majetku jsou oceněny podle Tab. 4. U odpisovaného hmotného a nehmotného majetku pokračuje podnikatel ve zvolených odpisech používaných v daňové evidenci, přičemž již uplatněné daňové odpisy se zachytí na účtech oprávek k dlouhodobému majetku. Výdaje z titulu finančního leasingu, které doposud nebyly uplatněny jako daňový výdaj, budou zaznamenány jako náklady příštích období. Po otevření počátečních zůstatků na straně aktiv a pasiv vznikne rozdíl, který bude vyrovnávat bilanční rovnováhu rozvahy na účtu individuálního podnikatele. Během účetního období se již účtuje podle účtové osnovy podnikatele. Na konci účetního období, ve kterém podnikatel zahájil vedení

účetnictví, se provedou úpravy základu daně. Daňový základ se zvýší o hodnotu zásob a cenin, dále o hodnotu poskytnutých záloh s výjimkou záloh na hmotný a nehmotný majetek a o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem. Zároveň také dochází ke snížení daňového základu o hodnotu přijatých záloh a o hodnotu závazků, které by v případě úhrady byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů. (Hnátek, 2018)

Tab.4 Ocenění majetků a závazků včetně dluhů dle ZoÚ

Položka majetků a závazků včetně dluhů	Ocenění
Hmotný majetek kromě zásob, s výjimkou hmotného majetku vytvořeného vlastní činností	Pořizovací cena
Hmotný majetek kromě zásob vytvořený vlastní činností	Vlastní náklady
Zásoby, s výjimkou zásob vytvořených vlastní činností	Pořizovací cena
Zásoby vytvořené vlastní činností	Vlastní náklady
Peněžní prostředky a ceniny	Jmenovitá hodnota
Podíly, cenné papíry a deriváty – nabyté	Pořizovací cena
Cenné papíry – emitované	Jmenovitá hodnota
Pohledávky při vzniku	Jmenovitá hodnota
Pohledávky při nabytí za úplatu nebo vkladem	Pořizovací cena
Závazky	Jmenovitá hodnota
Nehmotný majetek kromě pohledávek, s výjimkou nehmotného majetku vytvořeného vlastní činností	Pořizovací cena
Nehmotný majetek kromě pohledávek vytvořený vlastní činností	Vlastní náklady
Příchovky zvířat	Vlastní náklady
Kulturní památky, sbírky muzejní povahy, předměty kulturní hodnoty a církevní stavby, pokud není známa jejich pořizovací cena	1 Kč
Majetek v případech bezúplatného nabytí, s výjimkou výše uvedeného majetku anebo majetek v případech, kdy vlastní náklady na jeho vytvoření vlastní činností nelze zjistit a ostatní majetek	Reprodukční pořizovací cena

Zdroj: vlastní zpracování na základě (Česko, 1991)

Hodnotu zásob a pohledávek, kterou poplatník eviduje při zahájení vedení účetnictví a o kterou musí zvýšit základ daně, může poplatník uplatnit jednorázově nebo postupně po devět následujících zdaňovacích období počínaje obdobím zahájení vedení účetnictví.

2.5 Přejchod z paušálních výdajů na skutečné

Podnikatelé mají právo zvolit si způsob uplatnění výdajů paušální částkou nebo skutečnými výdaji. Na konci zdaňovacího období se mohou rozhodnout, která varianta je pro ně výhodnější. Aby jejich jednání nebylo v rozporu se zákonem, jsou povinni dodržet postup, který vyplývá z § 23 odst. 8 písm. b) ZDP. Dle tohoto paragrafu je poplatník povinen upravit základ daně zdaňovacího období předcházejícímu období, ve kterém ke změně uplatňování dojde. Je tedy nutné podat dodatečné daňové přiznání. Pokud je vzniklá daň zaplacená do dne, kdy je povinnost podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém ke změně uplatňování výdajů došlo, není poplatník v prodlení. (Hnátek, 2018)

Základ pro výpočet daně z příjmů je nutné zvýšit:

- a) o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem,
- b) o cenu nespotřebovaných zásob,
- c) o výši zaplacených záloh.

Příjem peněz z pohledávek, o které byl zvýšen základ daně v dodatečném daňovém přiznání, se v následujícím roce eviduje jako nezdavitelný příjem.

Obdobně se postupuje se závazky, které vznikly v době uplatňování paušálních výdajů. Jejich úhrady v následujícím roce jsou daňově neuznatelné. (Hnátek, 2018)

Zdravotní pojištění

Úprava základu daně není z pohledu zdravotní pojišťovny ani příjmem ani výdajem ze samostatné výdělečné činnosti. Úhrada pohledávek a závazků v následujícím roce ovlivní vyměřovací základ v době jejich zaplacení. Vyměřovací základ v následujícím roce nebude shodný se základem daně v daňovém přiznání. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je proto nutné evidovat odděleně. (Česko, 1997)

Sociální zabezpečení

Opravný přehled na sociální pojištění je nutné podat. Změna daňového základu má za následek změnu výše vyměřovacího základu pro OSVČ. V tom případě je potřeba podat opravný přehled, ve kterém se uvede nová výše vyměřovacího základu. (Česko, 1992)

3 Praktická část

Tato část bakalářské práce se věnuje analýze vývoje paušálních výdajů u konkrétního podnikatele. Pan Urban je reálný podnikatel, který započal svou činnost v roce 2001, na základě živnostenského oprávnění. Data jsou čerpána ze skutečných daňových přiznání roku 2017 a 2018. Daňové přiznání roku 2019 nebylo zatím zpracováno, tudíž bylo vycházeno z dosud dostupných podkladů. Výsledkem práce bude porovnání různých možností řešení daňového zatížení a daňové optimalizace.

Pan Urban je fyzickou osobou podnikající od roku 2001. Jeho hlavním oborem podnikání jsou elektro stavební práce a od roku 2012 poskytuje práce spojené s využitím montážní plošiny. Od listopadu roku 2011 je plátcem DPH. Do roku 2017 uplatňoval pro výpočet základu daně paušální výdaje. Jelikož jeho příjmy vznikají na základě dvou druhů živností, mohl použít 80 % paušální výdaj z živnosti řemeslné a 60 % paušální výdaj u živnosti volné.

3.1 Daňové přiznání k dani z příjmů pro rok 2017

Celkové příjmy pana Urbana za rok 2017 činí 3 450 012 Kč, z čehož příjmy z řemeslné živnosti jsou 2 004 797 Kč a z volné živnosti 1 447 215 Kč. Dále jsou evidovány příjmy z kapitálového majetku ve výši 172 Kč. Pan Urban si platí penzijní pojištění, ke kterému obdržel potvrzení ve výši 3 500 Kč a životní pojištění s potvrzením na částku 8 245 Kč. Na zálohách k dani z příjmů za rok 2017 má zapláceno celkem 79 400 Kč. Ze uvedených údajů je v Tab. 5 proveden postupný výpočet daně z příjmů fyzických osob.

V první části Tab. 5 jsou stanoveny dílčí základy daně podle § 7 a § 8, jejichž součet činí 983 855 Kč. V další části jsou uplatněny odčitatelné položky (penzijní pojištění a životní pojištění), které snižují základ daně. Pro výpočet 15% daně se upravený základ daně zaokrouhlí na celá sta směrem dolů. Z daňové povinnosti má poplatník možnosti odečíst slevu na poplatníka a zálohy, které v průběhu roku 2017 již zaplatil. Výsledkem daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob je částka, kterou poplatník musí zaplatit na účet příslušného finančního úřadu do 1. dubna následující po konci zdaňovacího období. Toto datum je zároveň termínem pro podání daňového přiznání.

Tab.5 Výpočet daně z příjmů fyzických osob 2017

VÝPOČET DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB 2017	
1) Příjmy z řemeslné živnosti (§ 7)	2 004 797 Kč
80% paušální výdaj (max. 1,6 mil. Kč)	- 1 600 000 Kč
Základ daně z řemeslné živnosti	404 797 Kč
2) Příjmy z volné živnosti (§ 7)	1 447 215 Kč
60% paušální výdaj (max. 1,2 mil. Kč)	- 868 329 Kč
Základ daně z volné živnosti	578 886 Kč
Dílčí základ daně § 7 – součet 1) a 2)	983 683 Kč
Dílčí základ daně § 8 - příjmy z kapitálového majetku	172 Kč
Základ daně pana Urbana za rok 2017	983 855 Kč
<i>Odčitatelné položky ze základu daně</i>	
1) Penzijní pojištění	- 3 500 Kč
2) Životní pojištění	- 8 245 Kč
Základ daně snížený o odčitatelné položky	972 110 Kč
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů	972 100 Kč
Vypočtená daň ve výši 15 % z upraveného základu daně	145 815 Kč
<i>Uplatnění slev na dani a záloh zaplacených v průběhu roku 2017</i>	
Daňová povinnost	145 815 Kč
Uplatnění slevy na poplatníka	- 24 840 Kč
Celková daňová povinnost za rok 2017	120 975 Kč
Zaplacené zálohy v roce 2017	- 79 400 Kč
Daň k doplacení	41 575 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Celková daňová povinnost pana Urbana po úpravě daňového základu a uplatnění slev za rok 2017 činí 120 975 Kč. Jelikož byly v průběhu roku 2017 panu Urbanovi předepsány zálohy, vyplývající z daňového přiznání za rok 2016, je výše záloh 79 400 Kč odečtena z daňové povinnosti a výsledný doplatek za rok 2017 činí 41 575 Kč. Pan Urban má povinnost podat Přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2017 k místně příslušnému finančnímu úřadu do 1. 4. 2018 jako řádné podání.

Další z povinností fyzické osoby podnikající je odevzdání Přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2017 na příslušnou Okresní správu sociálního zabezpečení. V Tab. 6 je znázorněn postup výpočtu sociálního pojištění, který vychází z dílčího základu daňového priznání evidovaného na příloze č.1 daňového priznání k dani z příjmů dle § 7 příjmy ze samostatné činnosti.

Tab.6 Výpočet sociálního pojištění 2017

VÝPOČET SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ 2017	
Dílčí daňový základ dle § 7	983 683 Kč
Vyměřovací základ = ½ dílčího daňového základu (zaokrouhleno nahoru)	491 842 Kč
Sociální pojištění (29,2 % z vyměřovacího základu)	143 618 Kč
Na zálohách bylo zapláceno	- 111 000 Kč
Doplatek sociálního pojištění	32 618 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Vyměřovací základ sociálního pojištění je polovinou dílčího daňového základu (§ 7 příjmy ze samostatné činnosti). 29,2 % z vyměřovacího základu je zaokrouhleno nahoru na 143 618 Kč. V průběhu roku 2017 zaplatil pan Urban na zálohách 111 000 Kč, které jsou na Přehledu za rok 2017 zohledněny a doplatek tudíž činí 32 618 Kč. Druhá strana přehledu obsahuje informace o zálohách na příští rok 2018. Zálohy jsou rozděleny na část důchodového pojištění a nemocenského pojištění. Pan Urban si neplatí nemocenské pojištění a záloha na důchodové pojištění pro rok 2018 činí 11 969 Kč. Doplatek sociálního pojištění musí být zaplácena do 8 dnů od podání Přehledu.

Poslední z povinností fyzické osoby podnikající je odevzdání Přehledu OSVČ za příslušný rok, tedy 2017. Pro výpočet zdravotního pojištění (Tab. 7) se rovněž jako u sociálního pojištění vychází z přílohy č.1 daňového priznání k dani z příjmů dle § 7 příjmy ze samostatné činnosti. Oproti sociálnímu pojištění v přehledu pro zdravotní pojišťovnu jsou evidovány přesné příjmy a výdaje za daný rok.

Tab.7 Výpočet zdravotního pojištění 2017

VÝPOČET ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ 2017	
Příjmy	3 452 012 Kč
Výdaje	- 2 468 329 Kč
Rozdíl příjmů a výdajů	983 683 Kč
Vyměřovací základ = ½ rozdílu příjmů a výdajů (nezaokrouhuje se)	491 841,50 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 % z vyměřovacího základu)	66 399 Kč
Na zálohách bylo zaplaceno	- 54 320 Kč
Doplatek zdravotního pojištění	12 079 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Vyměřovací základ zdravotního pojištění je polovinou rozdílu mezi příjmy a výdaji podnikatele (§ 7 příjmy ze samostatné činnosti). 13,5 % z vyměřovacího základu je zaokrouhлено nahoru na 66 399 Kč. V průběhu roku 2017 zaplatil pan Urban na zálohách 54 320 Kč. Zálohy jsou na Přehledu za rok 2017 zohledněny a doplatek tak činí 12 079 Kč. Na Přehledu pro zdravotní pojištění jsou vypočteny zálohy pro následující rok 2018 ve výši 5 534 Kč. Platba zdravotního pojištění musí být rovněž zaplácena do 8 dnů od podání Přehledu.

Přehledy o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2017 musí pan Urban odevzdat na příslušnou Okresní správu sociálního pojištění a svou zdravotní pojišťovnu nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy podal daňové přiznání.

Celkového daňového zatížení pana Urbana za rok 2017, zjistíme součtem daně z příjmů, sociálního pojištění a zdravotního pojištění, jak je zobrazen v Tab. 8.

Tab.8 Celková daňové zatížení za rok 2017

CELKOVÁ DAŇOVÁ POVINNOST ZA ROK 2017	
Daň z příjmů	120 975 Kč
Sociální pojištění	143 618 Kč
Zdravotní pojištění	66 399 Kč
Celková daňová povinnost	330 992 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Z dílčího základu daně (dle § 7 příjmy ze samostatné činnosti) ve výši 983 683 Kč tvoří daňové zatížení 15% daň z příjmů, 14,6% sociální pojištění a 6,75% zdravotní pojištění. Celkově se tedy jedná o 36,35 %. Ve srovnání s členskými státy Evropské unie je toto procento průměrné. Větší problém pro podnikatele představuje vysoká administrativní a časová náročnost na splnění daňových povinností. (Euro, 2018)

3.2 Daňové přiznání k dani z příjmů pro rok 2018

Od roku 2005 byl limit maximálních paušálních výdajů, které pan Urban používal, 1,6 milionů pro řemeslnou živnost a 1,2 milionů pro volnou živnost. Zásadní změnou pro podnikatele bylo snížení maximálního možného limitu pro uplatnění paušálních výdajů v roce 2018. Limit pro uplatnění paušálních výdajů byl snížen na polovinu.

Ke konci roku 2018 byly zjištěny celkové příjmy z obou živností 4 294 790 Kč. Maximálně použitelné paušální výdaje z obou živností by byly 1 400 000 Kč. Daňový základ z podnikatelské činnosti by činil 2 894 790 Kč. Výpočet celkového daňového zatížení při použití paušálních výdajů v poloviční výši je Tab. 9.

Tab.9 Výpočet daňového zatížení při použití paušálních výdajů za rok 2018

VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ PŘI POUŽITÍ PAUŠÁLNÍCH VÝDAJŮ ZA ROK 2018	
Příjmy (řemeslná + volná živnost)	4 294 790 Kč
Maximální použitelné výdaje	- 1 400 000 Kč
Základ daně	2 894 790 Kč
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů	2 894 700 Kč
1) Vypočtená daň ve výši 15 %	434 205 Kč
2) Solidární daň (7 % z 1 455 798 Kč)	101 906 Kč
<i>Sociální pojištění</i>	
Vyměřovací základ (½ ze základu daně)	1 447 395 Kč
3) Sociální pojištění (29,2 % z vyměřovacího základu)	422 640 Kč
<i>Zdravotní pojištění</i>	
Vyměřovací základ (½ rozdílu mezi příjmy a výdaji)	1 447 395 Kč
4) Zdravotní pojištění (13,5 % z vyměřovacího základu)	195 399 Kč
Celkové daňové zatížení (1+2+3+4)	1 154 150 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

15% daň je vypočtena ze zaokrouhleného základu daně, tedy z rozdílu příjmů a výdajů dle daňové evidence. Základ daně přesahuje hranici rozhodného příjmu, nad který je podnikatel povinen odvést solidární daň. Ta byla zavedena v roce 2013 pro osoby, které mají vysoké příjmy ze závislé činnosti (ze zaměstnání) nebo ze samostatně výdělečné činnosti (z podnikání). Solidární daň činí 7 % ze základu, který překročí stanovený limit. Pro rok 2018 tento limit činil 1 438 992 Kč. Pan Urban proto musel částku přesahující, tedy 1 455 798 Kč zatížit nejen 15% daní z příjmů, ale také 7% solidární daní. Celková daň z příjmů při použití paušálních výdajů by činila 536 111 Kč. Sociální a zdravotní pojištění je vypočteno z ½ základu daně.

Z výsledku je zřejmé, že uplatnění paušálních výdajů v roce 2018 by bylo pro pana Urbana nevýhodné. Jako nejrychleji uskutečnitelná varianta řešení bylo panu Urbanovi navrženo přejít z paušálních výdajů na skutečné. Toto řešení s sebou přineslo vícepráce v podobě zpracování dodatečného daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2017

s úpravou základu daně podle zákonných pokynů a s tím související opravný přehled sociálního pojištění za rok 2017.

DODATEČNÉ DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ K DANI Z PŘÍJMŮ ZA ROK 2017

Při přechodu z paušálních výdajů na skutečné je dle ZDP nutné upravit základ daně roku bezprostředně předcházejícímu zdaňovacímu období, kdy k přechodu dojde. U pana Urbana bylo tedy nutné zvýšit základ daně roku 2017, a to o pohledávky ke konci roku 2017 nezaplacené, viz. Tab. 10.

Tab.10 Dodatečné daňové přiznání k dani z příjmů za rok 2017

VÝPOČET DODATEČNÉ DANĚ VZNIKLÉ ZVÝŠENÍM DAŇOVÉHO ZÁKLADU	
Dílčí základ daně z řádného daňového přiznání roku 2017	983 683 Kč
Zvýšení základu o neuhrazené pohledávky roku 2017	1 032 394 Kč
Upravený základ daně	2 016 077 Kč
<i>Daňová povinnost vyplývající z dodatečného daňového přiznání</i>	
Nová daňová povinnost zohledňující zvýšení základu daně	322 101 Kč
Původní daňová povinnost	120 975 Kč
Doplatek daně z příjmů dle dodatečného daňového přiznání	201 126 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Zvýšením základu daně o neuhrazené pohledávky roku 2017 došlo k navýšení dílčího základu daně dle § 7 na 2 016 077 Kč. Tato částka překračuje hranici rozhodného příjmu, nad který je podnikatel povinen odvést solidární daň. Pro rok 2017 byla stanovena hranice ve výši 1 355 136 Kč. Solidární daň byla vypočtena z částky 660 941 Kč a její výše činila 46 265,87 Kč. Nová daňová povinnost, která vznikla navýšením dílčího daňového základu dle § 7 o neuhrazené pohledávky činila 322 101 Kč.

Původní daňová povinnost činila 120 975 Kč. Vzniklý doplatek 201 126 Kč na dani z příjmů je nutné zaplatit do dne, kdy je povinnost podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém ke změně uplatňování výdajů dojde. Pokud je termín dodržen, má se za to, že poplatník není v prodlení. Při změně základu daně musí být podán i opravný přehled

pro Českou správu sociálního zabezpečení (sociální pojištění) Tab. 11. Naproti tomu pojistné na zdravotní pojištění se počítá z rozdílu příjmů a výdajů. Opravný přehled pro zdravotní pojišťovnu tedy není třeba podávat, protože příjmy a výdaje za dané období se nemění.

Tab.11 Sociální pojištění – opravný přehled OSVČ za rok 2017

VÝPOČET SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ 2017 – OPRAVNÝ	
Upravený základ daně	2 016 077 Kč
Vyměřovací základ = ½ dílčího daňového základu	1 008 039 Kč
Sociální pojištění (opravný) - 29,2 % z vyměřovacího základu	294 348 Kč
Z řádného přehledu již vyrovnáno	- 143 618 Kč
Doplatek sociálního pojištění po podání opravného přehledu	150 730 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Nová výše sociálního pojištění vzniklá podáním opravného přehledu OSVČ se navýšila na 294 348 Kč. Z podaného řádného přehledu bylo již zapláceno 143 618 Kč. K doplacení tedy zbývá 150 730 Kč.

Doplatek 201 126 Kč daně z příjmů dle dodatečného daňového přiznání za rok 2017 a 150 730 Kč sociálního pojištění dle opravného přehledu OSVČ je daňovou povinností pana Urbana, kterou musí zaplatit v termínu podání daňového přiznání a přehledu OSVČ za rok 2018. Jak již bylo zmíněno, v tomto případě se nejedná o prodlení platby.

Společně s opravou roku 2017 podává pan Urban v řádném termínu daňové přiznání a přehledy za rok 2018. V daňovém přiznání za rok 2018 musí dojít v důsledku přechodu z paušálních výdajů na skutečné k úpravě základu daně. Úprava spočívá v ponížení příjmů o pohledávky roku 2017, které byly ke konci roku 2017 neuhrazené ve výši 1 032 394 Kč. Zároveň je nutné ponížít výdaje o závazky roku 2017, které byly také ke konci roku neuhrazené. Výpočet dle zjištěných údajů z daňové evidence a úpravy nutné provést jsou zaznamenány v následující Tab. 12.

Tab.12 Výpočet daně z příjmů fyzických osob 2018

VÝPOČET DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB 2018	
Příjmy roku 2018	4 294 790 Kč
Pohledávky roku 2017 (ke konci roku 2017 neuhrazené)	- 1 032 394 Kč
Příjmy podléhající zdanění za rok 2018	3 262 396 Kč
Výdaje roku 2018	2 959 869 Kč
Závazky roku 2017 (ke konci roku 2017 neuhrazené)	- 141 600 Kč
Výdaje související s příjmy roku 2018	2 818 269 Kč
<i>Základ daně § 7</i>	
Příjmy	3 262 396 Kč
Výdaje	- 2 818 269 Kč
Odpisy hmotného majetku (vozidla)	- 193 879 Kč
Dílčí základ daně § 7 - příjmy ze samostatné činnosti	250 248 Kč
<i>Základ daně § 8</i>	
Dílčí základ daně § 8 - příjmy z kapitálového majetku	185 Kč
Celkový základ daně (§ 7 + § 8) za rok 2018	250 433 Kč
<i>Odčitatelné položky ze základu daně</i>	
Penzijní pojištění	- 6 000 Kč
Životní pojištění	- 8 238 Kč
Základ daně snížený o odčitatelné položky	236 195 Kč
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů	236 100 Kč
Vypočtená daň ve výši 15 %	35 415 Kč
<i>Uplatnění slev a zaplacených záloh</i>	
Uplatnění slevy na poplatníka	- 24 840 Kč
Celková daňová povinnost za rok 2018	10 575 Kč
Zaplacené zálohy v roce 2018	- 97 200 Kč
Přeplatek na dani z příjmů	- 86 625 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Po provedených úpravách základu daně, které bylo nutné provést kvůli přechodu z paušálních výdajů na skutečné, činil základ daně 250 433 Kč. Tento základ byl ponížen o odčitatelné položky, které pan Urban uplatňuje (penzijní a životní pojištění). Po snížení

vyšla daň 35 415 Kč, kterou ponížila sleva na poplatníka na konečnou daňovou povinnost ve výši 10 575 Kč. Pan Urban měl v roce 2018 ovšem zaplacený zálohy 97 200 Kč, které mu byly vypočítány z daňového přiznání daně z příjmů za rok 2017, a proto mu v konečném zúčtování vyšel přeplatek ve výši 86 625 Kč.

Sociální pojištění je počítáno ze základu daně přílohy v daňového přiznání k dani z příjmů dle § 7 příjmy ze samostatné činnosti Tab. 13. Změna evidence výdajů nemá na sociální pojištění vliv.

Tab.13 Výpočet sociálního pojištění 2018

VÝPOČET SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ 2018	
Dílčí daňový základ	250 248 Kč
Vyměřovací základ = ½ dílčího daňového základu (zaokrouhлено nahoru)	125 124 Kč
Sociální pojištění (29,2 % z vyměřovacího základu)	36 537 Kč
Na zálohách bylo zaplaceno	- 128 300 Kč
Přeplatek sociálního pojištění	- 91 763 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Sociální pojištění vypočtené z vyměřovacího základu činilo 36 537 Kč. Zálohy zaplacené v průběhu roku 2018 převyšovaly povinnou platbu sociálního pojištění o 91 763 Kč. Tento přeplatek byl panu Urbanovi vrácen na bankovní účet.

Při výpočtu zdravotního pojištění musíme dát pozor. Vyměřovací základ pro výpočet nevychází z dílčího základu daně, jako sociální pojištění, ale ze skutečných příjmů a výdajů daného roku. Příjmy daňové evidence činily 4 294 790 Kč. Do výdajů byly počítány výdaje roku 2018 (2 959 869 Kč) a odpisy hmotného majetku (193 879 Kč). Celkově tedy výdaje v částce 3 153 748 Kč (Tab. 14).

Tab.14 Výpočet zdravotního pojištění 2018

VÝPOČET ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ 2018	
Příjmy	4 294 790 Kč
Výdaje	- 3 153 748 Kč
Rozdíl příjmů a výdajů	1 141 042 Kč
Vyměřovací základ = ½ rozdílu příjmů a výdajů	570 521 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 % z vyměřovacího základu)	77 021 Kč
Na zálohách bylo zapláceno	- 98 600 Kč
Přeplatek zdravotního pojištění	- 21 079 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Vyměřovací základ zdravotního pojištění byl o 445 397 Kč vyšší než vyměřovací základ sociálního pojištění. Rozdíl je způsoben změnou evidence výdajů a podáním opravného přehledu sociálního pojištění za rok 2017. Opravný přehled zdravotního pojištění nebylo potřeba podávat, protože skutečné příjmy z výdaje se v roce 2017 z pohledu zdravotního pojištění nezměnily. Zdravotní pojištění činilo 77 021 Kč, bylo pokryto zaplacenými zálohami a přeplatek ve výši 21 079 Kč byl panu Urbanovi vrácen na bankovní účet.

Celková daňová povinnost pana Urbana za rok 2018 činila 124 133 Kč. Skládá se z daně z příjmů ve výši 10 575 Kč, sociálního pojištění ve výši 36 537 Kč a zdravotního pojištění ve výši 77 021 Kč.

Při přechodu z paušálních výdajů na skutečné musel pan Urban podat opravné daňové priznání za rok 2017, kterým se daňová povinnost za rok 2017 navýšila o 201 126 Kč. Další povinností byla oprava přehledu OSVČ sociálního pojištění. Opravným přehledem bylo sociální pojištění navýšeno o 150 730 Kč. Celkově tedy musel pan Urban zaplatit v roce 2019 o 351 856 Kč více a důsledku změny evidence výdajů. Celkově musel pan Urban zaplatit v roce 2019 daňovou povinnost roku 2017 a 2018 ve výši 475 989 Kč.

Porovnáním daňových výdajů při použití paušálních výdajů činí 1 154 149 Kč a při použití skutečných výdajů činí 475 989 Kč byl zjištěn rozdíl 678 160 Kč. Na základě těchto výsledků bylo rozhodnuto přejít v roce 2018 na skutečné výdaje, kde je daňová povinnost ani ne poloviční oproti využití paušálních výdajů.

3.3 Přejchod z daňové evidence na vedení účetnictví

Přejchod z daňové evidence na vedení účetnictví není z hlediska daňové optimalizace pro pana Urbana nijak pozitivní. Výhodou vedení účetnictví je časová kontinuita s podstatně přehlednějšími výstupy pro podnikatele, nevýhodou je složitější administrativa. Z časového hlediska se přechod realizuje nejčastěji od začátku nového účetního období. Jelikož se zákon zabývá pouze převodem z daňové evidence na vedení účetnictví, je zřejmé, že přímý přechod z paušálních výdajů na vedení účetnictví není možný. Podstatným důvodem je, že podnikatel uplatňující paušální výdaje nemá povinnost vést evidenci vynaložených výdajů a majetek nemá zahrnut v obchodním majetku.

V následující části provedeme simulaci přechodu daňové evidence na účetnictví od 1. 1. 2019. Začneme zajištěním stavu majetku a závazků k 31. 12. 2018 (Tab. 15), abychom mohli otevřít účetní knihy. Ke zjištění stavu využijeme tabulku D daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob a záznamy z daňové evidence (z inventárních knih, z peněžního deníku apod.). Ze zjištěných podkladů sestavíme zahajovací rozvahu, otevřeme účetní knihy a rozepíšeme počáteční stavy na účty aktiv a pasiv. (Hakalová a Pšenková, 2019)

Pan Urban má ke konci roku 2018 v evidenci majetku tři vozidla, poslední koupené v roce 2018, které částečně zaplatil v hotovosti a na část si vzal úvěr ve výši 421 543 Kč. V témže roce zakoupil ještě měřicí přístroj v hodnotě 53 340 Kč. Podle tabulky D daňového přiznání k dani z příjmů byl stav nespoteřebovaného materiálu (zásob) ke konci roku 2018 v celkové hodnotě 1 249 566 Kč. Stav zásob byl inventarizován jedenkrát ročně vždy k 31. 12. Stav peněžních prostředků byl zjištěn z bankovního výpisu v částce 1 478 341 Kč a ze stavu pokladny 267 890 Kč. Z dodavatelsko-odběratelských vztahů byly v daňové evidenci knihy závazků ve výši 174 578 Kč a pohledávek ve výši 364 210 Kč. Z daňového přiznání k dani z příjmů za prosinec 2018 byl evidován odpočet ve výši 76 432 Kč jako pohledávka za finanční správou. Naopak jako závazek byl zjištěn nedoplatek daně z příjmů fyzických osob ve výši 86 625 Kč.

Tab.15 Stav majetků a závazků k 31.12.2018

Daňová evidence	Položka	Pořizovací cena	Dosud uplatněné daňové odpisy
Dlouhodobý hmotný majetek			
	Dopravní prostředky	1 141 825	47 882
	Přístroj	53 340	10 669
Hmotný majetek	celkem	1 195 165	58 551
Skladová evidence			
	Materiál	1 249 566	xxx
Zásoby	celkem	1 249 566	xxx
Pokladní kniha			
	Pokladna – Kč	267 890	xxx
Peněžní prostředky v hotovosti	celkem	267 890	xxx
Výpis z bankovního účtu			
	Korunový účet	1 478 341	xxx
Peněžní prostředky na bankovních účtech	celkem	1 478 341	xxx
Kniha pohledávek			
	Odběratelé	364 210	xxx
	DPH – odpočet prosinec 2018	76 432	xxx
Pohledávky	celkem	440 642	xxx
Kniha závazků			
	Dodavatelé	174 578	xxx
	Poskytnutý úvěr	421 543	xxx
	Doplatek daně z příjmů za rok 2018	86 625	xxx
Závazky	celkem	682 746	xxx

Zdroj: (Pilátová, J., et al., 2019) s použitím reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Potřebné stavy majetků a závazků je možné čerpat z peněžního deníku a za karet majetků. Ke konci roku jsou veškeré závazky a pohledávky inventarizovány, a proto je začátek roku nejvhodnějším obdobím pro přechod z daňové evidence na vedení účetnictví. Pokud se k takovému kroku u podnikatele schyluje, je dobré přechod správně načasovat.

Neměli bychom zapomenout na již provedené daňové odpisy majetku, které byly uplatněny v předešlých letech. Tyto odpisy musíme do účetnictví také zavést. V našem případě jsou to odpisy vozidel ve výši 467 413 Kč a odpisy měřicího přístroje ve výši 10 669 Kč.

Stavy jednotlivých položek majetků a závazků se převedou k 1. 1. 2019 jako počáteční stavy příslušných rozvahových účtů (Tab. 16). Každá účetní jednotka si stanoví účtový rozvrh, který bude pro vedení účetnictví používat. Účtový rozvrh může v případě potřeby během roku rozšiřovat o další položky. Účetní rozvrh (viz. Příloha A) pana Urbana jako fyzické osoby podnikající vedoucí účetnictví obsahuje počáteční účty potřebné k otevření účetních knih.

Tab.16 Otevření účetních knih k 1.1.2019

Popis operace	Částka	MD	D
Dopravní prostředky	1 141 825	022	701
Přístroj	53 340	022	701
Oprávký – dopravní prostředky	467 413	701	082
Oprávký – přístroj	10 669	701	082
Materiál	1 249 566	112	701
Pokladna	267 890	211	701
Banka	1 478 341	221	701
Odběratelé	364 210	311	701
DPH – odpočet	76 432	343	701
Dodavatelé	174 578	701	321
Doplatek daně z příjmů	86 625	701	341
Závazky vůči zaměstnancům	6 340	701	331
Poskytnutý úvěr na vozidla	421 543	701	461
Účet individuálního podnikatele	3 464 436	701	491

Zdroj: (Pílatová, J., et al., 2019) s použitím reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Podle typu majetků a závazků rozdělíme položky na aktivní a pasivní účty. Na aktivních účtech (strana má dáti, MD) jsou evidovány majetek, zásoby, peněžní prostředky, pohledávky a jejich kumulovaná odpisová částka neboli v účetnictví vedeno jako oprávky. Na pasivních účtech (strana dal, D) jsou všechny závazky podnikatele. Strana aktivních a pasivních účtů se musí rovnat, a proto zbytek aktiv, která nejsou pokryta stávajícími pasivy se vyrovná pasivním účtem 491 (účet individuálního podnikatele, vlastní kapitál).

Rozdělením složek majetků a závazků na účty máme stanoveny počáteční stavy účtů v účetnictví. Tyto počáteční stavy nám k 1. 1. tvoří zahajovací rozvahu (Tab. 17).

Tab.17 Zahajovací rozvaha k 1. 1. 2019

Položka	Brutto	Korekce	Netto
Aktiva celkem	4 631 604	-478 082	4 153 522
Dlouhodobý majetek	1 195 165	-478 082	717 083
Samostatné movité věci a jejich soubory	1 195 165	-478 082	717 083
Oběžná aktiva	3 436 439	0	3 436 439
Materiál (zásoby)	1 249 566	0	1 249 566
Pohledávky z obchodních vztahů	364 210	0	364 210
Stát – daňové pohledávky	76 432	0	76 432
Peníze	267 890	0	267 890
Účty v bankách	1 478 341	0	1 478 341
Pasiva celkem		4 153 522	
Vlastní kapitál		3 464 436	
Základní kapitál/účet individuální podnikatele		3 464 436	
Cizí zdroje		689 086	
Závazky z obchodních vztahů		174 578	
Závazky k zaměstnancům		6 340	
Závazky vůči státu		86 625	
Závazky k úvěrovým institucím		421 543	

Zdroj: (Pilátová, J., et al., 2019) s použitím reálných údajů z daňové evidence podnikatele pana Urbana

Aktiva počáteční rozvahy se rovnají pasivům. Aktiva dělíme na stálá aktiva, která v případě pana Urbana jsou zahrnuta pouze v samostatných movitých věcech (vozidla a měřicí přístroj). Další složkou aktiv jsou oběžná aktiva, která tvoří zásoby, peněžní prostředky a pohledávky jak z obchodních vztahů, tak i pohledávky vůči státu. A poslední složkou aktiv jsou ostatní aktiva, která obsahují časově rozlišené příjmy a náklady, které v případě pana Urbana nejsou zastoupeny. V rozvaze jsou aktiva rozdělena do tří sloupců, brutto sloupec je hodnota majetku při jeho pořízení, korekce je snížení hodnoty majetku (oprávky nebo opravné položky) a netto je tzv. čistá hodnota, tedy brutto mínus korekce.

Stranu pasiv dělíme na vlastní zdroje, což je u pana Urbana účet individuální podnikatele. Další položkou jsou cizí zdroje, které tvoří závazky z obchodních vztahů, k zaměstnancům, vůči státu a k úvěrovým institucím. I na straně pasiv jsou poslední složkou ostatní pasiva, která obsahují výnosy a výdaje časového rozlišení a u pana Urbana opět nejsou evidována.

Pokud máme k 1. 1. vytvořenou počáteční rozvalu, můžeme v průběhu roku účtovat dle ZoÚ na příslušné rozvahové a výsledkové účty. Na konci roku musí dojít k úpravě základu daně z příjmů z důvodu přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví. V případě pana Urbana by se základ daně zvýšil o zásoby (1 249 566 Kč) a pohledávky (364 210 Kč) a zároveň snížil o závazky (174 578 Kč).

Úprava základu daně by pro pana Urbana znamenala výrazné jednorázové zvýšení základu daně z příjmů, což by znamenalo značnou ekonomickou zátěž. ZDP proto umožňuje podnikatelům při přechodu na vedení účetnictví zvolit si, zda hodnotu zásob a pohledávek evidující v době zahájení 1. 1. 2019, zahrnout do základu daně jednorázově, nebo postupně po devět následujících zdaňovacích obdobích, přičemž prvním je rok zahájení vedení účetnictví. Zákon přitom neukládá povinnost rovnoměrného zahrnování do základu daně, záleží na poplatníkovi, jakou část zásob a pohledávek zahrne do základu daně.

Jak již bylo zmíněno, přechodem z daňové evidence na vedení účetnictví nedojde k daňové optimalizaci, která by snížila daňové zatížení pana Urbana. V následujícím oddíle proto provedeme simulaci převodu jedné živnosti volné na právní formu podnikání (společnost s ručením omezeným) a druhou živnost řemeslnou ponecháme na fyzické osobě uplatňující paušální výdaje.

3.4 Souběh právní formy podnikání a fyzické osoby podnikající

Pokud vezmeme v úvahu dostupná data z roku 2019, můžeme následně zhodnotit situaci, pokud by se pan Urban rozhodl živnosti rozdělit na právnickou osobu a fyzickou osobu. Samozřejmě by předcházelo založení právnické osoby (společnost s ručením omezeným) nebo zakoupení již evidované společnosti. Pro pana Urbana by bylo výhodné zřídit společnost s ručením omezeným ať už koupenou nebo založenou jako plátce DPH.

Při souběhu právní formy podnikání s fyzickou osobou podnikající vznikají dvě varianty zajištění příjmů panu Urbanovi. V našem případě uvažujeme, že pan Urban má hlavní činnost jako osoba podnikající a u právnické osoby figuruje pouze jako jednatel společnosti bez nároku na odměnu. Při této variantě by muselo být čerpání zisku z právnické osoby zdaněno srážkovou daní.

Druhou variantou je zaměstnání pana Urbana ve společnosti. Zde by se podnikání coby fyzické osoby stalo pro pana Urbana vedlejší činností. Příjmy pana Urbana od právnické osoby by byly příjmy ze zaměstnání, které podléhají zdanění a sociálním a zdravotním odvodům.

Protože se jedná pouze o zjištění možné daňové optimalizace příjmů pana Urbana, nebudeme uvažovat daňová zvýhodnění ani zaplacené zálohy na daň a pojištění. Tab. 18 obsahuje kompletní daňovou povinnost pana Urbana za rok 2019. Příjmy zahrnují volnou i řemeslnou činnost v celkové výši 3 353 479 Kč. Skutečné výdaje a daňové odpisy představují celkovou výdajovou složku 2 361 043 Kč. Z rozdílu příjmů a výdajů je vypočten základ daně, a poté 15% daň. Sociální a zdravotní pojištění je počítáno z vyměřovacích základů dle platné legislativy.

Nejprve provedeme simulaci daňového zatížení pana Urbana fyzické osoby podnikající uplatňující skutečné výdaje, abychom mohli provést následné srovnání.

Tab.18 Daňová zatížení pana Urbana za rok 2019

1) DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB (ŘEMESLNÁ A VOLNÁ ŽIVNOST)	
Příjmy	3 353 479 Kč
Výdaje (včetně odpisů)	- 2 361 043 Kč
Základ daně	992 436 Kč
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů	992 400 Kč
Vypočtená daň ve výši 15 %	148 860 Kč
Daňová povinnost	148 860 Kč
Uplatnění slevy na poplatníka	- 24 840 Kč
Daň z příjmů	124 020 Kč
2) SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	
Dílčí daňový základ dle § 7	992 436 Kč
Vyměřovací základ = ½ dílčího daňového základu	496 218 Kč
Sociální pojištění (29,2 % z vyměřovacího základu)	144 896 Kč
3) ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	
Příjmy	3 353 479 Kč
Výdaje	- 2 361 043 Kč
Rozdíl příjmů a výdajů	992 436 Kč
Vyměřovací základ = ½ rozdílu příjmů a výdajů	496 218 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 % z vyměřovacího základu)	66 989 Kč
CELKOVÉ DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ ZA ROK 2019	
1) DAŇ Z PŘÍJMŮ	124 020 Kč
2) SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	144 896 Kč
3) ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	66 989 Kč
CELKOVÉ DAŇOVÉ ZATÍŽENÍ	335 905 Kč

Zdroj: vlastní zpracování simulace daňové evidence

Celkové daňové zatížení pana Urbana za rok 2019 je zastoupeno 124 020 Kč daní z příjmů fyzických osob, 144 896 Kč sociálním pojištěním a 66 989 Kč zdravotním pojištěním. Celkovou sumou se dostaneme na 335 905 Kč.

V následující části se zaměříme na využití daňové optimalizace koupí právnické osoby a převedení volné živnosti na společnost s ručením omezeným. Řemeslná živnost bude nadále prováděna fyzickou osobou podnikající.

Právnická osoba převezme celkové příjmy volné živnosti. Příjmy jsou u právnické osoby definovány jako výnosy, a protože v účetnictví jsou výnosy časově vázány ke zdaňovacímu období, tak přesto že by se jednalo o příjmy ve výši 1 190 184 Kč, tak v případě výnosů připočteme k příjmům neuhrazené pohledávky z volné živnosti evidované ke konci roku 2019 ve výši 275 490 Kč bez DPH. Do nákladů musíme také započítat celkové výdaje, které se vážou k volné živnosti a časově souvisí s daňovým obdobím, tzn. v částce 964 042 Kč. (Tab. 19)

Tab.19 Výpočet daně z příjmů právnických osob 2019 (volná živnost)

VÝPOČET DANĚ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB	
Výnosy	1 465 674 Kč
Náklady	- 964 042 Kč
Výsledek hospodaření - zisk	501 632 Kč
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů	501 600 Kč
Vypočtená daň ve výši 19 %	95 304 Kč

Zdroj: vlastní zpracování simulace vedení účetnictví

Daň z příjmů právnických osob činí 19 % z výsledku hospodaření, který je rozdílem výnosů a nákladů. Daň ve výši 95 304 Kč je finální daňovou povinností právnické osoby.

V daňové evidenci jsme ponechali příjmy a výdaje řemeslné živnosti. Jelikož se jedná o živnost řemeslnou, můžeme použít paušálních výdajů až do výše 80%. Provedeme tedy zdanění zbytku příjmů z roku 2019 ve výši 2 163 272 Kč, které ponížíme v maximální částce limitované paušálními výdaji tj. 1 600 000 Kč. (Tab. 19)

Tab.20 Výpočet daňové povinnosti fyzické osoby 2019 (řemeslná živnost)

1) VÝPOČET DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	
Příjmy	2 163 272 Kč
80% paušální výdaj (max. 1,6 mil. Kč)	- 1 600 000 Kč
Základ daně	563 272 Kč
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů	563 200 Kč
Vypočtená daň ve výši 15 %	84 480 Kč
Uplatnění slevy na poplatníka	- 24 840 Kč
Daň z příjmů	59 640 Kč
2) VÝPOČET SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ 2019	
Dílčí daňový základ	563 272 Kč
Vyměřovací základ = ½ dílčího daňového základu	281 636 Kč
Sociální pojištění (29,2 % z vyměřovacího základu)	82 237 Kč
3) ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ 2019	
Příjmy	2 163 272 Kč
Výdaje	- 1 600 000 Kč
Rozdíl příjmů a výdajů	563 272 Kč
Vyměřovací základ = ½ rozdílu příjmů a výdajů	281 636 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 % z vyměřovacího základu)	38 021 Kč
CELKOVÁ DAŇOVÁ POVINNOST FYZICKÉ OSOBY ZA ROK 2019	
1) DAŇ Z PŘÍJMŮ	59 640 Kč
2) SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	82 237 Kč
3) ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	38 021 Kč
CELKOVÁ DAŇOVÁ POVINNOST	179 898 Kč

Zdroj: vlastní zpracování simulace daňové evidence

Celková daňová povinnost fyzické osoby, které byly ponechány příjmy z řemeslné živnosti, se skládá z daně z příjmů ve výši 59 640 Kč, ze sociálního pojištění 82 237 Kč a zdravotního

pojištění 38 021 Kč, celkem tedy 179 898 Kč. Sečtením daňových povinností právnické a fyzické osoby se dostáváme na konečnou částku 275 202 Kč.

Porovnáním výsledků daňové povinnosti za rok 2019 v případě vedení daňové evidence s využitím paušálních výdajů na jedné straně a rozdělení podnikání na právnickou a fyzickou osobu na druhé straně, byla zjištěna úspora ve výši (335 905 Kč – 275 202 Kč) **60 703 Kč**. Přesto, že podnikateli vzniknou zajisté vícepráce vynaložené na správné rozdělení eventuálních pracovních zakázek a následně dokladů podle živností, je úspora natolik vysoká, že je rozdělení živností na právnickou a fyzickou osobu doporučena.

3.5 Komparace a shrnutí poznatků

Procentuální (paušální) výdaje jsou výhodnou pomůckou pro drobné podnikatele, jejichž obrat nepřevyšuje maximální limit paušálních výdajů. Pokud podnikatel není plátcem DPH, nemá povinnost evidovat výdajové doklady. V případě, kdy se podnikatel stane plátcem DPH, tak musí výdajové doklady evidovat z povinnosti zákona o DPH. ZDP mu tuto povinnost neukládá. Paušální výdaje jsou administrativně jednoduché a jsou velkou úsporou času a peněz za vedení evidence pro daňové účely.

Rok 2018 byl zlomovým rokem pro podnikatele, jejichž příjem významně převyšoval částku 1 mil. korun. V roce 2018 došlo, po několika letech neměnné situace, ke snížení maximálního limitu pro uplatnění paušálních výdajů z 1,6 mil. (80% paušál) na 0,8 mil. korun a z 1,2 mil. (60% paušál) na 0,6 mil. korun. Tato změna byla krátkodobá, jelikož již v průběhu roku 2019 byl limit vrácen na původní s účinností od 1. 1. 2019. Pro pana Urbana znamenal rok 2018 vysoké daňové zatížení a bylo mu doporučeno přejít z paušálních výdajů na skutečné. Tímto přechodem uspořil pan Urban téměř 680 tis. Kč.

Při hledání možných řešení v souvislosti se snížením maximálních limitů paušálních výdajů byla panu Urbanovi předložena varianta rozdělení podnikání na právnickou osobu a fyzickou osobu. Právnická osoba měla převzít volnou živnost a fyzická osoba měla dle návrhu pokračovat v daňové evidenci řemeslné živnosti s využitím paušálních výdajů. Pan Urban na tento návrh nepřistoupil, přesto že mu nabízel, dle předběžných výpočtů, nejvyšší úsporu.

Jako další řešení byla panu Urbanovi navržena změna právní formy podnikání. Toto řešení je významným rozhodnutím podnikatele, jehož podnikání má vzestupnou tendenci. Podnikání ve formě právnické osoby budí vyšší důvěryhodnost zákazníků, obchodních partnerů, ale i bankovních domů při poskytování úvěrů. Dalšími výhodami je omezené ručení společníků, výhody při případném prodeji společnosti a relativně nižší daňové zatížení. Naopak vedení účetnictví je oproti daňové evidenci náročnější nejen na zpracování, ale i na znalostní požadavky. Účetnictví, na rozdíl od daňové evidence, vymezuje zákon, vyhlášky a příslušné standardy. Podstatný rozdíl je ve stanovení základu daně. V daňové evidenci se základ daně vypočítá jako rozdíl mezi daňovými příjmy a daňovými výdaji, tzn. že podnikatel platí daň pouze z uhrazených závazků a pohledávek v daném účetním období. V účetnictví se zjišťuje hospodářský výsledek, který je rozdílem mezi výnosy a náklady, bez nutnosti pohybu peněz. Hospodářský výsledek se pro zjištění základu daně nadále upravuje o částky snižující a zvyšující základ daně. Daňové přiznání je doplněno o rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu. Hlavní výhodou účetnictví je ucelený kontrolní systém, který je zajištěn podvojnými zápisy, kdy každá ekonomická činnost má vliv na dva souvztažné účty. Umožňuje komplexnější pohled na celkové hospodaření společnosti.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení dosavadního vedení daňové evidence konkrétního podnikatele a návrh možností daňové optimalizace v následujících letech. Důvodem k zamyšlení se nad možnostmi změny bylo snížení maximálního limitu pro paušální výdaje v roce 2018. Cílem bylo navrhnout několik možností řešení dané situace se zhodnocením pozitivních a negativních dopadů na podnikatele.

Teoretická část práce je věnována náplni daně z příjmů fyzických osob, daňové evidenci, a účetnictví. Teoreticky je nastíněn přechod z paušálních výdajů a skutečné v daňové evidence a přechod z daňové evidence na vedení účetnictví.

Praktická část se zabývá konkrétními výpočty daňového zatížení podnikatele. Podklady byly poskytnuty podnikatelem panem R. Urbanem, který zvažoval možnosti změn ve způsobu evidování účetních dokladů a zamýšlel se i nad přechodem z daňové evidence na vedení účetnictví. Na základě jeho požadavků mu byly předloženy čtyři varianty: přechod z paušálních výdajů na skutečné, přechod na vedení účetnictví, založení společnosti s.r.o. a souběh fyzické osoby podnikající a s.r.o. Z daných možností si pan Urban vybral přechod z paušálních výdajů na skutečné. Nicméně po předložení nové analýzy zvažuje souběh fyzické osoby podnikající a s.r.o.

V praktické části je znázorněn výpočet daňové povinnosti při použití paušálních výdajů pana Urbana za rok 2017 a následný přechod z paušálních výdajů na skutečné v následujícím roce 2018. Důsledkem přechodu musel být upraven základ daně v roce 2017 a podáno dodatečné daňové přiznání a opravný přehled OSVČ (sociální pojištění). Úprava základu daně se týkala i roku 2018, ale celková daňová povinnost byla přesto nižší, než kdyby pan Urban využil paušálních výdajů.

V praktické části je dále nasimulován přechod z daňové evidence na vedení účetnictví. Základem pro přechod je zpracování důkladné inventarizace majetku, pohledávek, závazků a dalších položek vedených v daňové evidenci. Byla provedena simulace otevření účetních knih a sestavení počáteční rozvahy. Tato varianta ovšem není nástrojem k daňové optimalizaci, a proto je dále pokračováno s možností souběhu fyzické osoby podnikající a s.r.o. Zde je uvažováno o založení nebo koupi s.r.o., která by na sebe převzala výnosy a

náklady z volné živnosti. Řemeslná živnost by byla ponechána na fyzické osobě. Pro porovnání možných daňových dopadů byl simulován výpočet daně z příjmů fyzických osob před rozdělením a po rozdělení s přidáním daně z příjmů právnických osob. Po rozdělení činila úspora cca 60 tis. Kč.

Po zvážení možných rizik jako je zvýšená administrativní činnost při fakturaci a důslednější kontrola připravovaných zakázek se pan Urban rozhodl pro koupi nové s.r.o., kterou by chtěl zrealizovat v průběhu tohoto roku. Od roku 2021 by podnikal nadále jako fyzická osoba a v s.r.o. by figuroval jako jednatel.

Seznam použitých zdrojů

- European Union. 2018. *Taxation trends in the European Union: Data for the EU Member States, Iceland and Norway: 2018 Edition*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. ISBN 978-92-79-79838-2. Dostupné také z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2018.pdf
- Euro.cz. 2018. *Češi budou letos pracovat na stát děle, daňové zatížení roste-Euro.cz / Ekonomika, byznys, finance* [on_line]. Copyright © 2020. Mladá fronta a.s. [cit. 13.04.2020]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/cesi-budou-letos-pracovat-na-stat-dele-danove-zatizeni-roste-1403191>
- Finance.cz, 2019. *Daň z příjmů fyzických osob - roční zúčtování, slevy na dani, daňový bonus, odečitatelné položky* [on line]. Copyright 2020 Mladá fronta a.s. [cit. 11.02.2020]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/dan-z-prijmu-fo/rocni-zuctovani/>
- Česko. 1992. Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 117, s. 3474-3520. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.
- Česko. 1992. Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992 o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 118, s. 3522-3535. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.
- Česko. 1997. Zákon č. 48 ze dne 7. března 1997 o veřejném zdravotním pojištění In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 16, s. 1186-301264. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.
- HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ. 2019. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-239-1.

- HNÁTEK, Miloslav. 2018. *Zcela legální daňové triky: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 2. vyd. Praha: ESAP. ISBN 978-80-905899-6-4.
- KOVANICOVÁ, Dana. 2012. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: BOVA POLYGON. ISBN 978-80-7273-169-5.
- Nejvyšší kontrolní úřad České republiky. 2019. *Daně v ČR pohledem NKÚ: složitý systém, administrativní náročnost a nákladná správa* [online]. Copyright © Copyright 2000, [cit. 06.02.2020]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/redakce.nsf/home>
- PELECH, Petr a Vladimír PELC. 2018. *Daně z příjmů s komentářem 2018*. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-44-4.
- PILÁTOVÁ, Jana. 2019. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ : daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitých věcí, sociální pojištění, zdravotní pojištění*. 12. vyd. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-222-9.
- Podnikatel.cz. 2020. *Paušální výdaje-Jak podnikat-Podnikatel.cz* [on_line]. Copyright © 2007 – 2020, [cit. 09.02.2020]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/pruvodce/jak-podnikat/pausalni-vydaje/>
- STROUHAL, Jiří. 2017. *Účetnictví podnikatelů 2017*. 14. vyd. Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-518-5.
- Souhrn ekonomických zpráv ČTK 23. května 16:00*. (2019, May 23) CTK Czech-Language News Service. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/2229170130?accountid=17116>.
- VANČUROVÁ, A., et al., 2018. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: VOX. ISBN 978-80-87480-63-2.

Seznam Příloh

Příloha A	Účtový rozvrh podnikatele – pana R. Urbana	63
-----------	--	----

Příloh A Účtový rozvrh podnikatele – pana R. Urbana

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

022 – Hmotné movité věci a jejich soubory

082 – Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům

Účtová třída 1 – Zásoby

112 – Materiál na skladě

Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky

211 – Pokladna

221 – Běžný účet

Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy

311 – Odběratelé

321 – Dodavatelé

331 – Zaměstnanci

341 – Daň z příjmů

343 – Daň z přidané hodnoty

Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

461 – Dlouhodobé dluhy k úvěrovým institucím

491 – Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 – Náklady

Účtová třída 6 – Výnosy

Účtová třída 7 – Závěrka a podrozvahové účty

701 – Počáteční účet rozvažný